
Kutno, st. 58, gm. loco, woj. łódzkie, AZP 56-50/109

Informator Archeologiczny : badania 34, 270

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

- rejon folwarku podmiejskiego (XIV?- XVIII w.)
- miasto (XIX-XX w.)

Wykopalskowe badania archeologiczne, przeprowadzone od 11 do 31 lipca przez Janusza Pietrzaka (autor sprawozdania) i Mariusza Rychtera (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Muzeum Regionalne w Kutnie. Pierwszy sezon badań.

Badania stanowiły kolejny etap wieloletnich prac badań nad średniowiecznym i nowożytnym osadnictwem na terenie Kutna. W trakcie tegorocznych badań wykonano 5 wykopów archeologicznych o łącznej powierzchni 32 m², założonych na posesjach przy ul. Mickiewicza 3 (wykopy I-II), 1-go Maja 7 (wykopy III-IV), Narutowicza 20 (wykop V).

W efekcie prac nie natrafiono na poszukiwane relikty dworu Kucieńskich. Jego obecność w badanym rejonie sugeruje jednak obecność „dworskiego” materiału zabytkowego, a szczególnie kafle piecowe pochodzące niewątpliwie z „pańskiego” pieca. Obserwację tę osłabia jednak całkowity brak nawarstwień powstałych w okresie hipotetycznej budowy dworu. Natrafiono natomiast na warstwy, które mogły powstać w trakcie jego użytkowania. Wydaje się też możliwe że w wykopie II natrafiono na fosę dworu. Nie można jednak wykluczyć, iż mamy tu do czynienia ze starszym korytem Ochni.

W trakcie badań zweryfikowano też hipotezę, że reliktem dworu jest duży budynek usytuowany w badanym rejonie na planie miasta z 1826 r. Jak można sądzić, przedstawiono nań wielkie, sklepienie piwnice zachowane do dziś w bryle budynku PSS „Społem”. Piwnice te, jak wskazują obserwacje dokonane w wykopie I, zbudowano nie wcześniej niż w XVIII w. Były one związane zapewne z funkcjonującym tu wówczas (a i później) browarem. Nie da się wykluczyć, iż właśnie w związku z ich budową przestał istnieć znany z XVIII-wiecznych źródeł pisanych dwór właścicieli Kutna. Możliwe też jednak iż jego relikty w jakiejś mierze wykorzystano w trakcie budowy.

Sądzić też można, że w związku z ww. pracami budowlanymi zniwelowano teren na południe od wznoszonego budynku (rejon wykopu II). Po pewnym czasie wzniesiono murowane ogrodzenie, przy którym wybrukowano kamieniami narzutowymi wąski pas terenu. Jeszcze później mur rozebrano, zapewne w związku ze scaleniem (być może tylko o charakterze użytkowym, a nie własnościowym) terenu i podjęciem decyzji o jego wybrukowaniu. Miało to miejsce chyba w początkach XIX w.

Z kolei w wykopach III-IV i V stwierdzono, iż w badanych rejonach miasta brak śladów osadniczego ich użytkowania przed początkiem XIX w. Można więc sądzić, iż nie sięgały tam zabudowania folwarku Rataje.

Wydobyty ruchomy materiał zabytkowy stanowiły głównie ułamki naczyń glinianych w liczbie ponad 1100 egzemplarzy. Obok nich wystąpiły też nieliczne ułamki wyrobów szklanych, fragmenty kafli piecowych, przedmioty metalowe oraz destrukty kości zwierzęcych. Materiał ten w większości należy datować w szerokich granicach, począwszy od XIV aż po XX w. Trzeba jednak podkreślić, iż duża jego część pochodzi z wyrobów dużej klasy. Dotyczy to zarówno ceramiki, jak i ułamków szkła. Także wśród kafli piecowych uwagę zwracają ułamek kafała późno gotyckiego z przedstawieniem św. Jerzego zabijającego smoka, XVI-wieczne zwieńczenie pieca z dekoracją maswerkową, XVII-wieczne kafle kontynuacyjne.

Natrafiono też na pojedyncze ułamki ceramiki pradziejowej (kultura pomorska?), które wystąpiły jako przymieszka w warstwach nowożytnych.

Materiały i dokumentacja z badań są przechowywane w Muzeum Regionalne w Kutnie.

Wyniki z badań zostaną opublikowane w „Kutnowskim Biuletynie Muzealnym”, nr I, 2002, s. 55-78.

Badania nie będą kontynuowane.